

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
30 серпня 2021 року, протокол № 1

Ректор, голова вченої ради університету,
доктор юридичних наук, професор

_____ **Олег ОМЕЛЬЧУК**

30 серпня 2021 року
м.п.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота**

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИКИ:

Доцентка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка

27 серпня 2021 року

_____ Людмила ТАРАНЕНКО

Професорка кафедри трудового, земельного та господарського права, кандидатка юридичних наук, доцентка

27 серпня 2021 року

_____ Надія ЧУДИК-БІЛОУСОВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права

28 серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор

28 серпня 2021 року

_____ Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету, кандидат юридичних наук, доцент

28 серпня 2021 року

_____ Сергій КРУШИНСЬКИЙ

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету

28 серпня 2021 року, протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради університету, кандидатка наук з державного управління, доцентка

28 серпня 2021 року

_____ Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,78 ум.др.арк.

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	1
2.	Заплановані результати навчання	–	2
3.	Програма навчальної дисципліни	–	4
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	6
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
	4.2.	Аудиторні заняття	– 6
	4.3.	Самостійна робота студентів	– 7
5.	Методи навчання та контролю	–	7
6.	Схема нарахування балів	–	7
7.	Рекомендована література	–	8
	7.1.	Основна література	– 8
	7.2.	Допоміжна література	– 9
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	9

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	23	Соціальна робота
2.	Код і назва спеціальності	–	232	Соціальне забезпечення
3.	Назва спеціалізації	–		
4.	Назва дисципліни	–		Соціальне законодавство
5.	Тип дисципліни	–		вибіркова
6.	Код дисципліни	–		ВД 2.1.6
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–		перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–		бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	1/1	
10.	Семестр	–	2	
11.	Обсяг вивчення дисципліни:			
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	3,5/105	
	2) денна форма навчання:			
	аудиторні заняття (годин)	–	50	
	% від загального обсягу лекції (годин)	–	48	
	% від обсягу аудиторних годин семінарські заняття (годин)	–	26	
	% від обсягу аудиторних годин самостійна робота (годин)	–	52	
	% від загального обсягу тижневих годин:	–	24	
	аудиторних занять	–	48	
	самостійної роботи	–	55	
	тижневих годин:	–	52	
	аудиторних занять	–	6	
	самостійної роботи	–	3	
12.	Форма семестрового контролю	–	3	залік
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:			
	1) попередні дисципліни	–		ОДПП 1.2.1. Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень ВД 2.1.3. Основи теорії держави і права ВД 2.1.4 Основи правознавства
	2) сучасні дисципліни			ОДПП 1.2.3. Система соціального забезпечення

ОДПП 1.2.4. Соціальна робота

3) наступні дисципліни

- ОДПП 1.2.5. Право соціального забезпечення
- ОДПП 1.2.6. Трудове право
- ОДПП 1.2.15 Пенсійне забезпечення
- ОДПП 1.2.16 Соціальне обслуговування
- ОДПП 1.2.23 Недержавне соціальне забезпечення
- ВД 2.1.11 Конституційні гарантії права на соціальний захист
- ВД 2.1.12 Соціальні права людини
- ВД 2.1.19 Опіка, піклування і патронаж
- ВД 2.1.20 Основи сімейного права

14. Мова вивчення дисципліни

– українська.

2. Заплановані результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 05. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	<p>СК 01. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком Української держави, розуміти природу, динаміку, принципи організації системи соціального забезпечення, форми та способи взаємодії уповноважених органів та закладів.</p> <p>СК 02. Здатність розуміти нормативно-правову базу стосовно сфери соціального забезпечення.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 04. Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.</p> <p>ПР 08. Застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення.</p> <p>ПР 16. Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення, демонструвати практичні навички застосування норм права щодо відносин, котрі виникають при наданні окремих видів соціального забезпечення.</p> <p>ПР 19. Ефективно працювати як індивідуально, так і у складі міждисциплінарної команди фахівців.</p>

**Після завершення вивчення дисципліни
здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:**

1. Знання

(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)

1.1) основні закономірності процесу виникнення права;

1.2) сучасні підходи до праворозуміння; призначення та функції права;
1.3) види форм (джерел) права;
1.4) поняття, структуру та види норм права;
1.5) класифікація соціально-правових норм;
1.6) поняття соціального законодавства;
1.7) форми і класифікації нормативно-правових актів соціального забезпечення;
1.8) визначати законодавство, що регулюють правовідносини, які виникають у сфері у системі соціального забезпечення;
1.9) характеризувати особливості законодавства у сфері соціального забезпечення;
1.10) вміти характеризувати міжнародні акти в сфері соціального забезпечення;
1.11) знати, яка різниця між джерелами і формами права соціального забезпечення;
1.12) знати, за якими критеріями здійснюється класифікація законодавства соціального забезпечення.
1.13) знати ієрархію соціального законодавства.
1.14) знати дію (чинність) актів соціального законодавства
2. Розуміння <i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>
2.1) визначати специфіку законодавства у сфері соціального забезпечення;
2.2) характеризувати особливості Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення;
2.3) характеризувати особливості законів та інших актів Верховної Ради України, як складову соціального законодавства;
2.4) характеризувати особливості актів Президента України та Кабінету Міністрів України, як складову соціального законодавства;
2.5) характеризувати особливості актів міністерств, інших органів виконавчої влади, як складову соціального законодавства;
2.6) характеризувати особливості актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування, як складову соціального законодавства;
2.7) характеризувати особливості локальних (корпоративних) правових, як складову соціального законодавства;
2.8) характеризувати особливості міжнародних соціального забезпечення;
2.9) повноваження та обов'язки органів, що приймають акти, які є складовими соціального законодавства.
3. Застосування знань <i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>
3.1) правильно тлумачити і застосовувати норми необхідних нормативно-правових актів в сфері соціального забезпечення на практиці при вирішенні казусних конкретних життєвих ситуацій;
3.2) здійснювати пошук наукових праць, нормативно-правових актів, судових рішень за допомогою різних вітчизняних та зарубіжних пошукових систем;
3.3) дискутувати та обґрунтовувати свою думку з приводу наукових та практичних проблем; чітко і аргументовано викладати результати дослідження у письмових працях (есе, статтях, тезах доповідей тощо);
3.4) вільно використовувати основні наукові конструкції теорії права, правильно застосувати їх при оцінюванні конкретних ситуацій
3.5) застосовувати одержані знання при вивченні галузевих і прикладних дисциплін юридичного характеру, а також на практиці;
3.6) орієнтуватися в джерелах права соціального забезпечення;
3.7) адекватно тлумачити норми права та аналізувати їх структуру;
3.8) правильно реалізовувати норми права в різних професійних ситуаціях;

3.9)	виконувати на практиці вимоги законності та правопорядку тощо;
3.10)	самостійно виділяти спільне і відмінне в політичних і правових явищах суспільного життя, робити узагальнення, порівняння.
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	аналізувати діюче соціальне законодавство;
4.2)	аналізувати нормативно-правові акти з огляду на техніку правотворчості, юридичне письмо, застосування юридичної термінології тощо; прогнозувати можливі негативні наслідки прийняття таких актів, зокрема правові, соціально-економічні, політичні та ін.;
4.3)	аналізувати порядок застосування норм права у сфері соціального забезпечення;
4.4)	виділяти головні положення (завдання, пропозиції), закріплені викладені в нормативно-правових актах у сфері соціального забезпечення.
5. Синтез	
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>	
5.1)	аргументувати потребу застосування норм законодавства у сфері соціального забезпечення;
6. Оцінювання	
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>	
6.1)	узагальнювати значення правових норм для регулювання відносин у сфері соціального забезпечення;
7. Створення (творчість)	
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>	
7.1)	
7.2)	

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Введення в курс НД «Соціальне законодавство».

Загальна характеристика соціального законодавства

Історія розвитку соціального законодавства України. Соціальна цінність права. Класифікація соціально-правових норм. Норми моралі і норми права. Ознаки соціально-правових норм.

Поняття соціального законодавства. Форми права соціального забезпечення. Складники соціального законодавства. Поняття, види та особливості джерел права соціального забезпечення. Форма і класифікація нормативно-правових актів соціального забезпечення. Загальна характеристика основних джерел права соціального забезпечення.

Дія (чинність) актів соціального законодавства. Національні нормативно-правові акти як форма права соціального забезпечення. Дія актів соціального законодавства у часі (набрання чинності нормативним актом; припинення дії нормативного акта). Дія актів соціального законодавства у просторі: основні принципи дії нормативних актів у просторі; поняття простору та території; екстериторіальність. Дія актів соціального законодавства за колом (щодо) осіб: принципи дії; винятки дії нормативних актів за колом осіб; особиста недоторканність та імунітети. Колізії в праві соціального забезпечення.

Юридична сила та ієрархія соціального законодавства. Систематизація законодавства про соціальне забезпечення.

Тема 2. Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення.

Сутність Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення. Ознаки та особливості Конституції України у системі джерел права соціального забезпечення. Основні системні зв'язки між Конституцією України та іншими актами соціального законодавства.

Механізми конституційного контролю щодо окремих актів законодавства про соціального забезпечення.

Роль Конституції України у забезпеченні удосконалення джерел права соціального забезпечення. Повноваження Конституційного Суду України.

Тема 3. Закони та інші акти Верховної Ради України, як складова соціального законодавства

Закони як складова соціального законодавства. Поняття терміну «закон» та «законодавство». Структура закону та підзаконного нормативно-правового акта в сфері соціального забезпечення. Назва та преамбула закону та інших актів Верховної Ради України у сфері соціального забезпечення. Позначення структури елементів нормативно-правових актів в сфері соціального забезпечення. Прикінцеві та перехідні положення закону в сфері соціального забезпечення. Додаток до нормативно-правового акта. Внесення та відкликання законопроектів.

Розгляд Верховною Радою України законопроектів. Підготовка прийнятих законів до направлення на підпис Президенту України. Право вето Президента України щодо прийнятих Верховною Радою України законів. Повторний розгляд Верховною Радою України законів України.

Прийняття постанов та інших актів Верховної Ради України. Порядок оприлюднення, зберігання законів, постанов та інших актів, прийнятих Верховною Радою України.

Внесення змін до законів та інших актів Верховної ради, як складової соціального законодавства. Офіційне роз'яснення законів та інших актів Верховної ради, як складової соціального законодавства.

Тема 4. Акти Президента України та Кабінету Міністрів України як складові соціального законодавства

Порядок підготовки та внесення на розгляд глави держави проектів актів Президента України. Укази Президента України. Розпорядження Президента України. Органи, що вносять проекти актів Президента України. Пояснювальна записка до проекту акта Президента України. Розгляд звернень громадян з пропозиціями щодо видання актів Президента України.

Акти Кабінету Міністрів нормативного характеру. Організаційно-розпорядчі акти Кабінету Міністрів України. Зупинення акту Кабінету Міністрів України. Підготовка проектів актів Кабінету Міністрів України. Прийняття актів Кабінету Міністрів України. Порядок набрання чинності актів Кабінету Міністрів України. Офіційне оприлюднення актів Президента України та Кабінету Міністрів України.

Тема 5. Акти міністерств, центральних, інших органів виконавчої влади як складова соціального законодавства

Основні ознаки підзаконних актів соціального забезпечення. Класифікація підзаконних актів соціального забезпечення. Мета, зміст і організація роботи з підзаконними нормативно-правовими актами. Порядок складання проекту підзаконних нормативно-правових актів та його видання. Накази органів виконавчої влади. Постанови правління Пенсійного фонду України. Постанови Фонду соціального страхування України. Постанови Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

Акти Міністерства соціальної політики України. Акти Міністерства освіти і науки України як складова соціального законодавства. Акти Міністерства охорони здоров'я України як складова соціального законодавства. Акти Міністерства у справах ветеранів України як складова соціального законодавства. Роль Національної соціальної сервісної служби України у забезпеченні виконання актів соціального законодавства.

Державна реєстрація підзаконних нормативно-правових актів. Скасування актів міністерств, центральних, інших органів виконавчої влади як складова соціального законодавства. Втрата чинності нормативно-правових актів або окремими його положеннями. Зупинення дії нормативно-правових актів або окремими його положеннями.

Тема 6. Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування як складник соціального законодавства

Порядок прийняття актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Порядок зупинення дії актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Порядок набрання чинності актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування у сфері соціального забезпечення. Порядок визнання актів органів та посадових осіб місцевого самоврядування незаконними.

Рішення ради, акти виконавчого комітету, розпорядження голови, регуляторні акти. Порядок оскарження рішень.

Тема 7. Локальні (корпоративні) правові акти як складник соціального законодавства

Поняття правових локальних актів у сфері соціального забезпечення. Класифікація локальних нормативних актів. Локальні акти нормативного характеру та локальні ненормативні акти. Ознаки та особливості локальних актів. Підстави видання локальних правових актів.

Мета, зміст і організація роботи з локальними актами. Порядок складання проекту локального правового акта та його видання. Організація обліку локальних правових актів. Порядок підготовки локального правового акта для подання його на державну реєстрацію. Порядок скасування рішень про державну реєстрацію нормативно-правових актів, що суперечать чинному законодавству. Кодифікаційно-довідкова робота.

Тема 8. Міжнародні акти соціального забезпечення

Роль міжнародних договорів, угод у сфері соціального забезпечення. Види міжнародних актів у сфері соціального забезпечення. Ратифікація міжнародних актів Україною.

Аналіз міжнародних актів в сфері соціального забезпечення. Загальна декларація прав людини, Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. Акти Міжнародної організації праці. Європейська соціальна Хартія.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Введення в курс НД «Соціальне законодавство». Загальна характеристика соціального законодавства	17	6	4	-	-	7
2.	Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення	11	2	2	-	-	7
3.	Закони та інші акти Верховної Ради України, як складова соціального законодавства	15	4	4	-	-	7
4.	Акти Президента України та Кабінету Міністрів України як складові соціального законодавства	15	4	4	-	-	7
5.	Акти міністерств, центральних, інших органів виконавчої влади як складова соціального законодавства	16	4	4	-	-	8

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
6.	Акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування як складник соціального законодавства	11	2	2	-	-	7
7.	Локальні (корпоративні) правові акти як складник соціального законодавства	11	2	2	-	-	7
8.	Міжнародні акти соціального забезпечення	9	2	2			5
	Всього годин:	105	26	24	-	-	55

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає завдання до окремих тем.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. Виконання індивідуальних завдань всіма студентами не є обов'язковим і може здійснюватися окремими студентами з власної ініціативи або за пропозицією викладача.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекцій занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

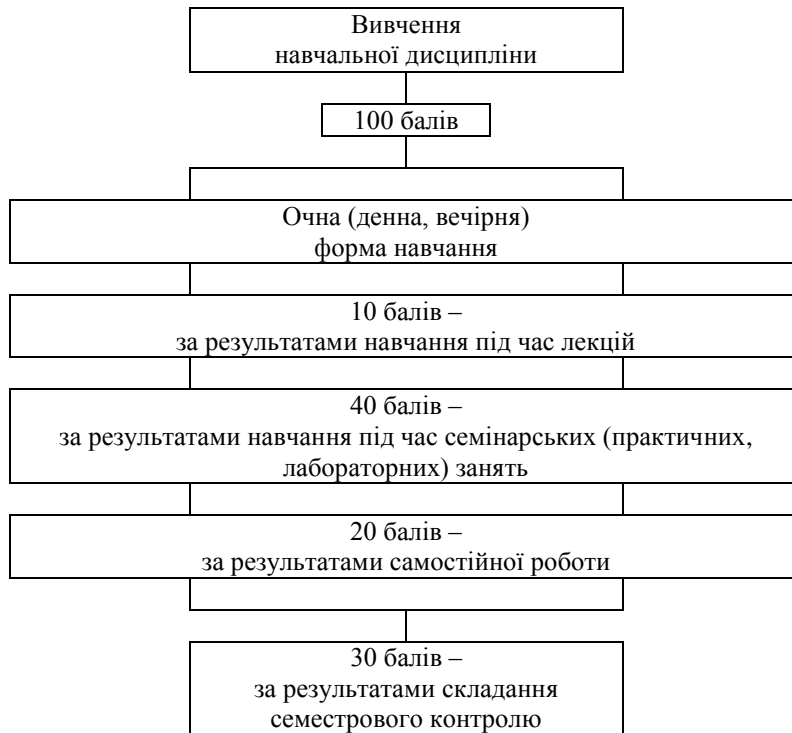
Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;
- 4) складання окремих видів документів за ситуаційними завданнями;

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі заліку усно.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

6.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять, самостійної роботи студентів та виконання індивідуальних завдань визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендована література

7.1. Основна література

1. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навчальний посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 668 с.
2. Краснов Є.В. Захист прав у сфері соціального забезпечення : навч.- метод. Посібник. Одеса : Фенікс, 2015. 118 с.
3. Міжнародні соціальні стандарти: навч. посіб. Авт.: А. М. Юшко, Н. М. Швець; за заг. ред. В. В. Жернакова. Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”. 2013. 121 с.
4. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
5. Пенсійне забезпечення: підручник для студ. юрид. вищ. навч. закл. О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.; за ред. О.М. Ярошенка. 2 – ге вид. переробл. і доп. Х.: Право, 2017. 308 с.
6. Право соціального забезпечення в Україні: підручник за заг. ред. М. І. Іншина, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенка. Х. : Видавництво «ФІНН», 2009. 434 с.
7. Право соціального забезпечення України: навч. посіб. Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, П. І. Мінюков та ін. К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2003. 453 с.
8. Право соціального забезпечення в Україні: підручник. Т. А. Занфірова, М. І. Іншин, С. М. Прилипко, Л. П. Шумна та ін.; за заг. ред. Т.А. Занфірової, С.М. Прилипко, О.М. Ярошенка. 2-ге вид. переробл. і доповн. Х.: ФІНН, 2012. 640 с.
9. Право соціального забезпечення: підруч. для студ. вищ. навч. закл. П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, С. М. Синчук та ін. За ред. П. Д. Пилипенка. 2-ге вид., переробл. і доп. К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 504 с.

10. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина: навчальний посібник / Б. І. Сташків. Чернігів : ПАТ "ПВК" "Десна", 2016. 692 с.
11. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: навч. посіб. Б. І. Сташків. К. : Знання, 2005. 405 с.
12. Соціальне страхування: підруч. За ред. О. П. Кириленко та В. С. Толуб'яка. Тернопіль: Екон. думка ТНЕУ. 2016. 516 с.

7.2. Допоміжні джерела

1. Аніна О. О. Вплив міжнародно-правових соціальних стандартів на право соціального захисту України. Дослідження актуальних питань юридичних наук. Матеріали II науково-практичної конференції (м. Миколаїв, 11-12 грудня 2020 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений», 2020. С. 107-112. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/law/48dec2020/28.pdf>.
2. Берназюк Я. Законодавство у сфері соціального захисту потребує кодифікації. 2018. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/118729-zakonodavstvo-u-sferi-sotsialnogo-zakhistu-potrebuye-kodifikatsiyi>.
3. Болотіна Н. Б. Соціальне законодавство України. Гендерна експертиза. Відп. ред. Т. М. Мельник. К. Логос. 2001. 82 с. URL: <https://genderindetail.org.ua/library/pravo/sotsialne-zakonodavstvo-ukraini-enderna-expertiza-134466.html>.
4. Болотіна Н. Б. Законодавство України у сфері соціального захисту населення та перспективи його розвитку. Соціальне законодавство: теоретичні і практичні проблеми розвитку. Матеріали науково-практичного семінару. м. Київ. 23 березня 2005 року. К. 2005. С 10-18.
5. Загальна теорія права: підручник. За заг. ред. М. І. Козюбри. К. Ваіте. 2015. 392 с. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/8/f/283756.pdf>
6. Кобернюк С. В. Щодо особливостей системи джерел права соціального забезпечення. *Форум права*. 2013. № 4. С. 154-157. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_4_28.
7. Костюк В. Конституційне право на соціальний захист в умовах сьогодення: науково-правовий аспект. *Публічне право*. 2015. № 2. С. 252-259. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2015_2_36.
8. Новосельська І., Котул В. Основне значення міжнародних соціальних стандартів у законодавстві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 95-97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_3_21.
9. Новосельська І., Руше М. Кодифікація законодавства України із соціального забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 7. С. 43-45. <http://pgr-journal.kiev.ua/archive/2017/7/9.pdf>.
10. Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія. Н. М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. К.: Ніка-Центр, 2015. 316 с.
11. Ругляк Т. Джерела права соціального захисту України: поняття та класифікація. Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Вип. 36 Редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; Відп. за вип. Ю. М. Оборотов. Одеса: Юридична література, 2007. С. 103-107. URL: <http://www.apdp.in.ua/v30/21.pdf>.
12. Ругляк Т. Міжнародні акти як джерела права соціального захисту України. Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Вип. 37 Редкол.: С. В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; Відп. за вип. Ю. М. Оборотов. Одеса: Юридична література, 2008. С. 120-125. URL: file:///C:/Users/Downloads/apdp_2008_37.pdf.
13. Сіньова Л. М. До питання джерел права соціального забезпечення в Україні. Проблеми законодавчого регулювання порядку розробки та прийняття нормативно-правових актів: тези доп. та повідом. сучасн. III Міжнародної науково-практичної конференції. м. Київ. 2-3 листопада 2017 року. За заг. ред. І. Д. Шутака. Харків. Право. 2017. С. 283-286. URL: <http://www.center-social-law.com/bitstream/123456789/321/1/.pdf>.
14. Сташків Б. І. Вдосконалення законодавства про допомоги. *Право України*. 1997. № 7. С. 19–22.
15. Сташків Б. І. Соціальному обслуговуванню – законодавче закріплення. *Право України*. 1997. № 10. С. 31–35.

16. Сташків Б. І. Деякі питання вдосконалення законодавства про соціальне забезпечення. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 1999. № 2. С. 53–56.
17. Сташків Б. І. Шляхи вдосконалення пенсійного законодавства: гендерний підхід. *Рівність жінок і чоловіків в Україні: правові аспекти*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції; Київ, 20–21 листопада 2000 року. Київ, 2001. С.189–194.
18. Сташків Б. І. Норми права соціального забезпечення. *Право України*. 2002. № 2. С. 74–78.
19. Сташків Б.І. Міжнародно-правові акти як джерела права соціального забезпечення. *Держава і право: Зб. наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 23*. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2004. С. 337–344.
20. Сташків Б.І. Джерела права соціального забезпечення та проблемні питання удосконалення їх системи. Соціальне законодавство України: теоретичні і практичні проблеми розвитку: Матеріали науково-практичного семінару; м. Київ, 23 березня 2005 року. К., 2005. С. 28–35.
21. Сташків Б.І. Конституційний механізм захисту права на соціальне забезпечення // Роль права в сучасній Україні: Зб. матеріалів міжвузівського круглого столу. Чернігів: РВВ „Юрист”, 2007. С. 4–9.
22. Сташків Б.І. Чинність нормативно-правових актів у сфері соціального забезпечення у часі //Роль права в сучасній Україні: Збірник матеріалів міжвузівського круглого столу. Вип. 2.- Чернігів: Видавництво ЧДПСТП, 2008. С. 4-14.
23. Сташків Б.І. Проблеми кодифікації законодавства про соціальне забезпечення / Розвиток законодавства про працю і соціальне забезпечення: здобутки, проблеми: тези доповідей і наукових повідомлень учасників 4 Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 5-6 жовтня 2012р.) – Х.: Право, 2012. – С. 438-442.
24. Чудик-Білоусова Н. І. Окремі проблеми систематизації законодавства про соціальні послуги. Пан'європейська кодифікація приватного права та її вплив на кодифікацію цивільного законодавства України: збірник наукових праць за результатами науково-практичного столу. м. Хмельницький. 19 листопада 2010 року. К. НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України. 2010. С. 129-138.

7.3. Нормативно-правові акти

1. Європейський кодекс соціального забезпечення: Кодекс. Міжнародний документ. Прийнято Радою Європи від 16.04.1964 р. № ETS № 48. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_329#Text.
2. Європейська соціальна хартія (переглянута): Хартія. Міжнародний документ. Прийнято Радою Європи від 03.05.1996 р. № 994_062. Ратифіковано: Закон України від 14.09.2006. № 137-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 43. Ст. 418. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text.
3. Загальна декларація прав людини: Декларація. Міжнародний документ. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН від 10.12.1948 р. № 995_15. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
4. Конвенція про права осіб з інвалідністю: Конвенція. Міжнародний документ. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН від 13.12.2006 р. № 995_g71. Ратифіковано: Закон України від 16.12.2009 р. № 1767-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 9. Ст. 77. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text.
5. Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення: Конвенція. Міжнародний документ. Класифікація. Прийнята Міжнародною організацією праці від 28.06.1952 р. № 993_011. Ратифіковано: Закон України від 16.03.2016 р. № 1024-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 36. стор. 5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_011#Text.
6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.
7. Конституція України. Науково-практичний коментар. Редкол. В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп.секретар), Ю. Г. Барабаш та ін.; Нац. Акад. прав. Наук України. 2-ге вид., переробл. і допов. Х.; Право. 2011. 1128 с.

8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: Пакт. Міжнародний документ. Прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН від 16.12.1966 р. № 995_042. Ратифікований Президією Верховної Ради СРСР 18 вересня 1973 року. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042.
9. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>.
10. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів державної виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992, № 493/92 (із наступними змінами та доповненнями). *Голос України*, 1992. № 192. 8 жовтня.
11. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.92, № 731 (із наступними змінами та доповненнями) // *Урядовий кур'єр*. - 1993. - № 25-26. - 18 лютого.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ — Верховна Рада України.
2. www.president.gov.ua/ — Президент України.
3. www.kmu.gov.ua/ — Кабінет Міністрів України.
4. <http://www.msp.gov.ua/> — Міністерство соціальної політики України.
5. <http://www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index> — Пенсійний фонд України.
6. <http://www.fse.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/category/947806?page=6> — Фонд соціального страхування України.
7. <http://www.dcz.gov.ua/> — Державна служба зайнятості
8. www.nbuv.gov.ua/ — Національна наукова бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
9. <http://www.lawlibrary.ru/> — Наукова юридична бібліотека.
10. <http://univer.km.ua/> — сайт Хмельницького університету управління та права.